

Nørrebro Bydelsplan 2013

Forord af Lokaludvalgsformanden

Nørrebro Lokaludvalg er meget stolte over at kunne præsentere Bydelsplanen for Nørrebro.

Nørrebro Lokaludvalg har fra 2010-2012 arbejdet intensivt med udvikling af lokale projekter i bydelen. I 2011 afsluttede vi vores første Bydelsplan, som beskrev en række overordnede visioner for bydelen. Det er de visioner, som Lokaludvalget har arbejdet med at konkretisere i denne nye udgave.

Det har udviklet sig til en række konkrete projekter, som er blevet diskuteret med lokale aktører, samarbejdspartnere, de relevante forvaltninger og enkelte politikere. Selvom der hermed er sat et punktum for en spændende proces, markerer bydelsplanen også starten på den fremadrettede og målrettede dialog, der nu skal tage over, hvor det formelle bydelsplansarbejde slipper. Vi vil fortsætte dialogen med Borgerrepræsentationens politikere, Københavns Kommunes forvaltninger, lokale aktører og endnu flere borgere om, hvordan de beskrevne projekter kan realiseres. Det kan tage lang tid, men det kan også gå hurtigere end forventet.

Det er bydelsplanens hensigt at bakke op om, og støtte de mange eksisterende planer, der allerede er en del af bydelens historie og som er blevet til igennem kvarterløft og områdefornyelser, men som fortsat mangler den politiske vilje der skal til før planerne virkeliggøres. Det er vores ønske, at bydelsplanen kan bidrage til at fastholde udviklingen af Nørrebro til fortsat at være Københavns mest mangfoldige, initiativrige og kreative bydel, således at det også i fremtiden er det store lokale engagement og aktivisme, som vil kendetegne Nørrebro.

1.1 Vision

Nørrebro skal være en bydel som er frontløber på miljørigtige tiltag med stor rekreativ værdi. Fremtidens Nørrebro skal i 2013 være en markant grønnere bydel. Nørrebro skal være præget af mange flere træer, grønne bede, bløde overflader og intelligente løsninger til lokal afledning af regnvand. Byrummet skal bruges kreativt på Nørrebro. Der skal være mulighed for at nyde naturen, dyrke sport, afholde begivenheder eller slappe af i intime og grønne omgivelser.

Bydelens børn skal være sunde og engageret i et aktivt foreningsliv. Gennem bydelens institutioner skal de lære hvordan de passer på naturen og selv dyrker deres egne madvarer.

Eliteidrætten og kulturlivet skal blomstre og være med til at sætte Nørrebro på landkortet med positive historier om nytænkende events, sejre og nye talenter.

Nørrebro skal i fremtiden være en bydel, som er præget af unge i beskæftigelse eller under uddannelse og folkeskolen på Nørrebro skal være et attraktivt og naturligt valg for bydelens mange børnefamilier. Bydelen skal bestå af mangfoldige tilbud, som forstår at inkludere alle i fællesskabet. Det lokale handelsliv og arbejdsmarked skal stå stærkt og bidrage til et levende byliv. Bydelen skal være stærkt forbundet med den omkringliggende by via metrostationerne, som skaber udgangspunktet for sammenhængende og attraktive byrum, som er tilgængelige for alle.

Nørrebro skal være en bydel, hvor beboere og brugere mødes på tværs af forskelligheder i byens rum.

En bydel man har lyst til at blive boende i.

1.2 Eksisterende tendenser og lokale projekter

Det lokale engagement på Nørrebro er en af Nørrebros mest markante kendetegn. Nørrebro er en levende bydel med mennesker på gaderne døgnet rundt. Store som små oplevelser overrasker fodgængere og cyklister på deres vej gennem bydelen. Det mangfoldige byliv er et produkt af den store og brede projektkultur, som lever og ånder på bedste vis på Nørrebro. Det engagement er guld værd for Nørrebro som bydel. Det er med til at udvikle og forbedre bydelen dagligt. Nørrebro Lokaludvalg er blot en af mange centrale aktører, som bidrager til at dette lykkes.

En række ambitiøse byrumsprojekter er blevet gennemført på Nørrebro de seneste år. Det drejer sig om fornyelsen af Nørrebrogade, Nørrebroparken, Superkilen, Banana Park, byrummet omkring Guldberg skole og Guldbergsgade. Det skaber rammerne for et aktivt byliv, som bidrager til en høj grad af livskvalitet for den enkelte nørrebroer. Det er en udvikling, som vi ønsker at fortsætte med omfattende byrums indsatser i fx Mimersgadekvarteret, omkring Rantzausgade og Nørre Campus-området. Her er det vigtigt at miljøet, sammenhæng og tilgængelighed for alle tænkes naturligt og aktivt ind i omdannelsen fra start.

Et af de emner, der altid har betydet meget for nørrebroerne er at tage vare på miljøet.

Miljøpunkt Nørrebro har i mange år været frontløber på lokale miljøprojekter til glæde for bydelens borgere. Byhaver, fødevarefællesskaber, lokalt dyrkede grønsager, naturformidling,

dyrehold og -LAR-projekter er blot et udpluk af de mange lokale projekter, som vokser frem på Nørrebro netop nu og er med til aktivt at tegne fremtidens Nørrebro.

Der skal fortsat værnes om trygheden på Nørrebro. Hotspot har områdebaserede indsatser på både ydre og indre Nørrebro til udgangen af 2014 og Center for Sikker by

1.3 Lokale udfordringer

Nørrebros væsentligste udfordringer handler om at styrke folkeskolen, forbedre trygheden i bydelen og indrette bydelen helt lokalt til bedst muligt at håndtere de forventede klimaforandringer. Gennem et målrettet fokus herpå, er det Nørrebro Lokaludvalgs, overbevisning at Nørrebro kan blive en endnu mere attraktiv bydel at bo i.

Styrket folkeskole

En mangfoldig bydel som Nørrebro vil altid have til opgave at arbejde aktivt med sammenhængskraften i bydelen. Folk flytter til og fra bydelen og nye grupperinger opstår. Det er Nørrebro Lokaludvalgs holdning at folkeskolen spiller en hel central rolle i løsningen heraf. Nørrebros folkeskoler skal være landets bedste, netop fordi de ligger på Nørrebro. De skal være inkluderende og have overskud til den enkelte elev, såvel som den større integrations opgave, der findes i en bydel med mange to-sprogede elever. Folkeskolen skal være en rummelig ramme med høj grad af inklusion af børn med udfordringer omkring sprog, adfærd, sociale forhold, handicap mv. Folkeskolen på Nørrebro skal tilbyde et stærkt fagligt læringsmiljø og en tryk skole hverdag, som børn kan trives og udvikle sig i. Folkeskolen skal være den stærke sociale sammenhæng i kvarteret, hvor børn møder og lærer af hinanden og hinandens forskelligheder og dermed får udviklet medborgerskabsfølelse.

Det er vores overbevisning, at Folkeskolen kan styrkes gennem en samtænkning af fødekæden mellem børnehaver og skoler. Det er hensigten herigennem at hjælpe den naturlige indgang til distriktsskolen på vej. Her er en af forudsætningerne at ledernetværket på tværs af bydelens skoler og børnehaver til stadighed styrkes.

Samtidig er det fortsat nødvendigt, at der arbejdes aktivt med holdningsarbejdet med og omkring privatskolerne og deres muligheder og motivation for at tage del i det sociale ansvar. Endelig er det nødvendigt i debatten at fremhæve fordelene ved, at vi går i skole sammen og blander os med hinanden.

Københavns skoler skal være fælles om, at løfte opgaven med at uddanne Københavns børn bedst muligt. Derfor er det vores holdning, at skoledistrikterne på Nørrebro skal gentænkes og omorganiseres i samarbejde med Østerbro/Indre by.

Forbedret tryghed

En attraktiv bydel er en tryk bydel at færdes i for alle. Nørrebro er som mange andre bydele i perioder præget af kriminalitet. Det vil altid være en afgørende udfordring for Nørrebro Lokaludvalg at mindske kriminaliteten mest muligt. Det sker efter vores mening bedst ved at have gode job -, uddannelses - og klubtilbud til bydelens unge, gode rammer for et aktivt byliv, en tæt kontakt til familier og forældre og selvfølgelig en målrettet politiindsats. En attraktiv bydel med et rigt foreningsliv, en stærk folkeskole og velfungerende byrum, er afgørende faktorer for at særligt de ressourcestærke nørrebroere bliver boende og herigennem styrker bydelen.

Tilpasning til klimaforandringer

Nørrebro står ligesom resten af Danmark overfor en ny virkelighed med bl.a. kraftigere regnskyl og perioder med tørke, som følge af de klimaforandringer verdens forskere forudser. Nørrebro er som resten af København nødt til at klimatilpasse bydelen til de nye forhold. Der skal derfor gøres en massiv indsats for at begrønne bydelen, skabe flere bløde overflader og lokal afledning af regnvand. Det kan alt sammen komme nørrebroerne og bylivet til gode ved at skabe nogle meget attraktive, grønne byrum.

1. 4 Udviklingsprincipper

Bydelsplanen er organiseret i 3 temaer, som hver har 3 udviklingsprincipper. Udviklingsprincipperne tegner den overordnede retning, som Nørrebro Lokaludvalg ønsker Nørrebro udvikler sig efter.

Udviklingsprincipperne er her præsenteret og sat i relation til de konkrete indsatser Nørrebro Lokaludvalg ønsker at iværksætte.

Et godt hverdagsliv

Under dette tema arbejdes der med følgende udviklingsprincipper:

- **Et trygt, grønt og blå byrum**
- **Bedre sundhed for Nørrebros børn**
- **Et stærkt og ambitiøst forenings- og kulturliv**

Det første udviklingsprincip er "et trygt, grønt og blå byrum". Det er valgt, fordi Nørrebro Lokaludvalg under temaet Et godt hverdagsliv ønsker at sætte fokus på at skabe trygge, grønne og attraktive byrum, hvor der sættes fokus på Lokal afledning af regnvand som et rekreativt element i byrummet.

Udviklingsprincippet "Bedre sundhed for Nørrebros børn" dækker over udfordringen med at skabe bedre sundhed for Nørrebros børn, større miljøbevidst og social aktivitet i naturen. Det er vores ambition at dette tænkes ind i børneinstitutionernes daglige virke.

Endelig handler "Et stærkt og ambitiøst forenings- og kulturliv" om at styrke foreningslivet og skabe endnu bedre rammer for at forenings- og kulturlivet kan udfolde sig.

København som metropol for grøn vækst

Under dette tema arbejdes der med følgende udviklingsprincipper:

- **Tilgængelige og aktive byrum**
- **Grønne, attraktive og bæredygtige byrum**
- **Kreativ brug af byrummet**

Udviklingsprincippet "Tilgængelige og aktive byrum" sætter fokus på nødvendigheden af at bydelens nye byrum tilrettelægges attraktivt og tilgængeligt for alle bydelens borgere. Det er her centralt at omdannelsen sker i respekt for det eksisterende miljø.

"Grønne, attraktive og bæredygtige byrum" fokuserer på gennem omdannelse at klimatilpasse Nørrebro's byrum på en attraktiv måde, således de kan bidrage til at håndtere de klimaudfordringer, som København står overfor.

"Kreativ brug af byrummet" handler om at udnytte Nørrebro's sparsomme plads endnu bedre. Her kan de trafiksanerede gader indrettes til grønne miljøer, hvor der også er plads til både at dyrke idræt og slappe af i solen med naboerne.

Viden og erhverv

Under dette tema arbejdes der med følgende udviklingsprincipper:

- **Et samarbejdende kulturliv med høj kvalitet**
- **En inkluderende, kompetent og social ansvarlig bydel**
- **Bedre forhold lokalt for handel og virksomheder**

"Et samarbejdende kulturliv med høj kvalitet" handler om at få flere ambitioner ind i Nørrebro's aktive kulturliv. Det skal ske gennem et styrket samarbejde på tværs af institutioner og selvstændige aktører.

Udviklingsprincippet "En inkluderende, kompetent og social ansvarlig bydel" har fokus på, at alle bydelens unge skal have mulighed for at komme i job eller uddannelse. For at få alle med er det nødvendigt med en særlig lokal og opsøgende indsats.

"Bedre forhold lokalt for handel og virksomheder" har fokus på at skabe attraktive fysiske rammer for handelslivet, og et godt grundlag for erhvervslivet gennem samarbejde og netværk på tværs.

1.5 Kommuneplan 2011

Nørrebro Lokaludvalgs vision og udviklingsprincipper støtter op om Københavns Kommunes kommuneplan 2011 på mange områder. 'Et godt hverdagsliv' er et særlig vigtigt tema, hvor også

Nørrebro Lokaludvalg fokuserer på tryghed, et attraktivt fritidsliv og grønne åndehuller, som centrale indsatser i bydelen. En målrettet indsats for at få bydelens unge i beskæftigelse eller uddannelse, er ligeledes afgørende for et velfungerende Nørrebro.

Vi bakker fuldt op omkring 'København som metropol for grøn vækst'. Nørrebro står som mange af verdens byer overfor en række store udfordringer i forhold til at klimatilpasse det fysiske rum til fremtidens klima. Det ser Nørrebro Lokaludvalg, som en meget vigtig opgave med et stort potentiale for netop at kunne skabe et bedre bymiljø.

'Viden og erhverv' er en vigtig motor for grøn vækst og livskvalitet. Denne indsats støtter Nørrebro Lokaludvalg gennem en styrkelse af det lokale handelsliv, etablering af et kreativt vækstcenter på ydre Nørrebro og øget fokus på at få unge i job.

1.6 Øvrige kommunale planer

Der er en lang række af Københavns Kommunes eksisterende planer, som underbygger Lokaludvalgets 15 lokale projekter:

- Metropol for mennesker
- Fodgængerstrategi
- Tryghedsindekset
- Grøn mobilitet
- Plads til naturen
- Klimatilpasningsplan
- Miljømetropol
- Skybrudsplan
- Klimaplan
- Sikker by programmet
- Længe leve København
- Gang i København
- Kultur og fritidspolitikken

Denne række af indsatser har både inspireret og konkretiseret Nørrebro projektforslag i Nørrebro Lokaludvalgs arbejde med dem. Særligt indenfor miljøområdet, byrum, tryghedsdagsordenen og Københavns Kommunes erhvervsstrategi, har projekterne udviklet sig i god synergi mellem forvaltningerne og Lokaludvalget.

1.7 Lokaludvalgets forslag til den overordnede planlægning

Nørrebro Lokaludvalg ønsker, at den overordnede planlægning på Nørrebro varetages ud fra en helhedsbetragtning og ikke angribes som små enkelte matrikler uden blik for helheden. Særligt for den nordlige del af Haraldsgadekvarteret og DSBs baneareal mellem Bispebjerg Station og Lersø Park Allé er det nødvendigt at planlægge området som en helhed. Det er vores holdning, at der ikke er faciliteter nok til de nye borgere, der pt. bygges for. Derfor ønsker Nørrebro Lokaludvalg et byggestop for boliger. Nørrebro som helhed er allerede i dag en meget tæt bebygget bydel med meget få grønne områder. Vi ønsker at fastholde bydelens bebyggelser indenfor arealet af den eksisterende bygningsmasse, således der ikke bygges mere, men fortsat gerne bedre og anderledes.

Gaderne binder Nørrebro sammen og vi ønsker, at gaderne i højere grad udvikler sig til sociale og rekreative rum, hvor bydelens mange beboere kan udfolde sig. Derfor ønsker Lokaludvalget et langt grønnere gaderum. Vi ønsker ikke at miste én m² grønt areal, men ønsker i stedet at generobre asfalten og gøre denne grøn, der hvor det kan lade sig gøre. Når det fysiske miljø omdannes, skal tilgængelighed for handicappede og gangbesværede selvfølgelig indarbejdes således, at tilgængeligheden optimeres bedst muligt. Trafikken er et afgørende parameter for både omdannelse af byrum og tilgængelighed. Derfor er det nødvendigt at følge den overordnede udvikling af trafikken på Nørrebro tæt, således denne kan planlægges mest optimalt.

Nørrebro Lokaludvalg ønsker at være frontløber på klimatilpasningsområdet, således at Nørrebro kan håndtere de regnmængder og de tørke perioder, som det forventes vil præge København de kommende år. Det er vores ambition at gøre det på en attraktiv måde til glæde for både bydelens beboere og dyreliv.

Nørrebro Lokaludvalg ser det også som et centralt tiltag, at der afsættes flere penge til frivillighedspolitikken. Netop denne indsats er et væsentligt bidrag til et velfungerende Nørrebro.

Oversigt over Lokaludvalgets projektforslag

Et godt hverdagsliv

Et godt hverdagsliv udmønter sig konkret i følgende projekter:

1. Kultur og idrætshus på ydre Nørrebro, *Et stærkt og ambitiøst foreningsliv og kulturliv*
2. De gamles by som grøn oase, *Et trygt, grønt og blåt byrum*
3. Flere aktive børn i Nørrebros idrætsforeninger, *Bedre sundhed for Nørrebros børn*
4. Bedre sundhed for Nørrebros børn, *Bedre sundhed for Nørrebros børn*
5. Kampsportens hus, *Et stærkt og ambitiøst foreningsliv og kulturliv*
6. Tryghed for alle på Nørrebro, *Et trygt, grønt og blåt byrum*

København som metropol for grøn vækst

København som metropol for grøn vækst udmønter sig konkret i følgende projekter:

7. Åbning af Ladegårdsåen, *Grønne, attraktive og bæredygtige byrum*
8. Borups Plads, *Grønne, attraktive og bæredygtige byrum*
9. Moving line og Imellemrummet, *Kreativ brug af byrummet*
10. Tilgængelighed på tværs af bydelen, *Tilgængelige og aktive byrum*
11. Metrostationer som byrum, *Tilgængelige og aktive byrum*

Viden og erhverv

Viden og erhverv udmønter sig konkret i følgende projekter:

12. Kreativt Væksthus, *Et samarbejdende kulturliv i høj kvalitet*
13. Jobskabelse for unge, *En inkluderende, kompetent og social ansvarlig bydel*
14. Flere strøggader i bydelen, *Bedre forhold lokalt for handel og virksomheder*
15. Kvartersmanager for det lokale erhvervsliv, *Bedre forhold lokalt for handel og virksomheder*

Prioritering

Kort sigt: (max 6)

Kultur og idrætshus på ydre Nørrebro

Kampsportens hus

Metrostationer som byrum

Tilgængelighed på tværs af bydelen

Borups Plads

De gamles by som grøn oase

Mellem langt: (min 4)

Tryghed for alle på Nørrebro

Flere aktive børn i Nørrebros idrætsforeninger

Bedre sundhed for Nørrebros børn

Kvartersmanager for det lokale erhvervsliv

Kreativt Væksthus

Lang sigt: (min 4)

Jobskabelse for de unge

Åbning af Ladegårdsåen

Moving Line og Imellemrummet

Flere strøggader i bydelen

Et godt hverdagsliv

UDKAST

1. Forslag: Kultur og idrætsklub på ydre Nørrebro

Udviklingsprincip: Et stærkt og ambitiøst forenings- og kulturliv

Baggrund og formål

Nørrebro Lokaludvalg ønsker at udbygge Nørrebrohallen med en multisal, en opvisningsarena og en flytning af biblioteket i Bragesgade til Nørrebrohallen. Det er ønsket herved at skabe synergi mellem idrætsudøvere, biblioteksbrugere, kulturskabere og cafégæster, således at flere Nørrebroere på en enkel og underholdende måde får kendskab til de muligheder, der er helt lokalt.

Der er 3 overordnede formål med projektet:

- At udvikle Nørrebrohallen til ydre Nørrebros kultur- og idrætscenter.
- At bidrage til positiv eksponering af lokalområdet gennem eliteidræt, events og kultur.
- At skabe gode forhold for, at også eliteidrætten, kan udvikle sig på Nørrebro.

Gennem de sidste år er der sket en stor udvikling af området i og omkring Nørrebrohallen. Nørrebrohallen har fået nyt indgangsparti ud mod det nye byrum, Superkilen, og den nye restaurant bidrager sammen med indretningen af Superkilen til en flot og sammenhængende ankomst til Nørrebrohallen. Der er således et helt unikt potentiale for at udvikle Nørrebrohallen til et sportsligt og kulturelt mekka til gavn for de tusindvis af ugentlig brugere, hvoraf 80 % er lokale beboere (2200 Kulturs hjemmeside).

Ønsket med projektet er at skabe et samlingspunkt for Nørrebros multikulturelle liv omkring idræt og kultur. Nørrebrohallen skal i fremtiden være rammen for kulturudveksling på tværs af interesser og etnicitet for sportsfolket, de musikinteresserede, de foreningsaktive, teatergængerne og læserne i kraft af fælles mødefaciliteter og lokale events.

Målgruppen for forslaget er idrætsudøvere, kulturskabere og lokale familier. Kulturhuset på ydre Nørrebro skal skabe bedre forhold for eliteudøvelse på Nørrebro, forbedre forholdene for foreningsidrætten og være et kulturelt og socialt mødested. Nørrebro Lokaludvalg finder det helt centralt, at bydelen stiller gode muligheder til rådighed for både kulturel udfoldelse, fritidsaktiviteter og eliteidræt, særligt for bydelens mange unge.

Idé

Ydre Nørrebro skal styrkes igennem udviklingen af Nørrebrohallen, som et attraktivt sted at bo og udfolde sig både for nørrebroerne og Københavnerne generelt. De gode, lokale tilbud både indenfor idræt og kultur, er også med til at hjælpe med at styrke innovation, talent, viden og uddannelse helt lokalt. Samtidig er det Nørrebro Lokaludvalgs overbevisning, at den nye Nørrebrohal vil fremstå som et kulturelt fyrtårn, hvor store sports-, og kulturbegivenheder på eliteplan, vil bidrage til at styrke områdets image.

Idrætsforeningerne på Nørrebro har i flere år efterspurgt en alsidig og fleksibel hal, som kunne bruges til større arrangementer til gavn for fx eliteidrætten. Nørrebro mangler en lokal arena for de 76.000 mennesker, der bor i bydelen. Vi peger på Nørrebrohallen, da den ligger optimalt i forhold til offentlig trafikbetjening med både S-tog og en kommende metrostation i gåafstand for tilskuere. Det er et vigtigt tiltag at etablere en hjemmearena for herigennem at kunne styrke det lokale frivillige engagement.

Opvisningsarenaen/hallen skal være fleksibel, så den kan bruges til både træning og opvisningskampe. Det kræver, at der både tænkes i permanente og flytbare tilskuerplatforme. Hallen skal være egnet til tv-optagelse, så opstregning på gulvet skal være intelligent enten i form af flytbare gulve eller streger, der kun er synlige til den aktuelle sportsgren. Det er vigtigt ligeledes at indrette lys og lydforhold, således de også kan fungere optimalt til andre events end sportsstævner.

Sammenhæng til andre projekter

I forbindelse med Områdefornyelsen Mimersgadekvarteret blev projektet 2200X udviklet. 2200X handler om at udvikle Nørrebrohallen til et kulturhus for ydre Nørrebro. Det Nørrebro Lokaludvalg ønsker i ovenstående bygger videre på 2200X og den positive udvikling Nørrebrohallen har været gennem de sidste par år.

Projektet kobler sig ligeledes til Københavns Kommunes Kultur- og fritidspolitik om både, at optimere kommunale faciliteter ved at samle flere funktioner under et tag, skabe synergi gennem faciliteter på tværs og styrke Nørrebro som en kreativ og aktiv bydel. Samtidig er et projekt af denne størrelsesorden medvirkende til at styrke Nørrebro, som en inkluderende og tryk bydel.

Realisering af projektet

Projektet skal realiseres under Kultur- og Fritidsforvaltningen.

Tidsplan:

- Borgerinddragelse: 0,5 år
- Projektering: 0,5 år
- Anlæg: 1 år

Projektets program skal udvikles sammen med kulturaktører i området; 2200kultur, Nørrebro Idrætsråd, Danmarks Idræts-Forbund, Brugerbestyrelsen for Nørrebrohallen, Københavns Kommune og eventuelle fonde, der ønsker at støtte projektet.

Økonomi

Der skal afsættes midler til udvikling af program, arkitektkonkurrence og anlæg.

De konkrete omdannelser består af:

300.000 kr. til flexibel scene

36 mio. kr. til at bibliotek integreres i Nørrebrohallen med mødefaciliteter og bydelslaboratorium (som det i Biblioteket på Rentemestervej).

27 mio. kr. til event og opvisningarena (hal 3+6) til 1500 tilskuere inkl. akustisk opgradering af nuværende multisal med henblik på at afholde koncerter.

- 63,3 mio. I alt

2. Forslag: De Gamles By som grøn oase

Udviklingsprincip: Et trygt, grønt og blå byrum

Baggrund og formål

De Gamles By på Indre Nørrebro har i de seneste år oplevet, at antallet af brugere er steget voldsomt fra et stort opland langt ud over Guldbergsgade-kvarteret. Det er en rolig grøn oase, som mange mennesker fra hele Nørrebro, særligt ældre, børn, unge og børnefamilier, har stor glæde af dagligt at færdes eller opholde sig i.

Nørrebro Lokaludvalg ønsker derfor følgende:

- at understøtte og udvikle De Gamles By som et rekreativt område og grøn oase for Nørrebros borgere
- at gentænke området som park og tilføre faciliteter efter borgernes ønsker og behov, herunder lege- og bevægelsesarealer
- at udarbejde en samlet landskabsplan og bevaring af naturværdier
- at udvikle af det miljøformidlende initiativ ByOasen

Borgerne omkring De Gamles By er meget opmærksomme på området og tager ansvar og ejerskab for udviklingen af området. Derfor anbefales en meget stor grad af borgerinddragelse - en meget større del af end den, der blev arbejdet med i forhold til Kommunens Helhedsplan for området. Nørrebro Lokaludvalg ønsker at information til og inddragelse af de ældre beboere i De Gamles By prioriteres højt i alle nuværende og fremtidige projekter.

Idé

De Gamles By er et attraktivt opholdssted, fordi det er lukket for gennemkørende trafik, er grønt, frodigt og spændende at lege i, og anderledes end det støjende gadeliv, som udgør størstedelen af Nørrebros udearealer. Området er det eneste større friareal i kvarteret, der er et af de tættest befolkede områder i København. De Gamles By må og skal derfor bevares som en grøn oase på Nørrebro. Det er Lokaludvalgets ønske at ikke en eneste kvadratmeter grønt fjernes fra området uden at den erstattes andetsteds i området med tilsvarende kvalitet, frodighed og

herlighedsværdi. Ikke mindst skal de store gamle træer i De Gamles By bevares. Ligeledes skal området kaldet Nordpolen bevares som naturligt vildnis. Derfor er det også afgørende at det er en landskabstegnelse, som skal stå for en eventuel opgradering. Det er ligeledes et ønske at Kræftcentrets projekt Sanseshave, bliver åbnet for offentligheden, at de eksisterende bygninger benyttes og at der ikke foretages nybyggeri i området, medmindre det benytter grunden fra en eksisterende bygning.

Nørrebro Lokaludvalg bakker op om åbningen af området, men ønsker at det sker med respekt for den grønne oase, det er i dag. Her skal de ældre mennesker og børn kunne færdes i rolige omgivelser og der skal være god adgang til parkområdet. Nørrebro Lokaludvalg støtter således en gentænkning og forskønnelse af hegnet som afgrænsning om De Gamles By, og indgange med bredere åbninger.

Tilbud til børn

De Gamles By bruges meget af børn, men der er meget få faciliteter til dem i området. Nørrebro Lokaludvalg ønsker at der afsættes midler til lege-, aktivitets- og bevægelsespladser der passer ind i omgivelserne og naturen i området. Der er i nærområdet også en stor mangel på indendørs klubfaciliteter - ikke mindst for skolebørn og unge i alderen 12+. Nørrebro Lokaludvalg ønsker derfor, at der findes min. 100 m² lokaler og finansiering i De Gamles By til dette formål.

ByOasen

I De Gamles By skal der være plads til forsamling på græsset, bybondegård, urban farming, rekreative og kulturelle udeaktiviteter, solbadning, natur, miljø, sundhed og bevægelse. Det er Lokaludvalgets ønske at kvarterets børn, unge og ældre fortsat kan lære om miljøet, naturen og en sund livsstil gennem initiativer som ByOasen. ByOasen skal i samarbejde med Miljøpunkt Nørrebro og bydelens institutioner, gennem en demokratisk proces med borger- og interessentinddragelse udvikle De gamles by til et grønt eksperimentarium, særligt til glæde for bydelens ældre, børn og familier fx gennem etablering af lokal afledning af regnvand.

Trafik

Ældre, studerende, forskere og børn og unge færdes til fods og på cykel i parken, oftest i roligt tempo på de eksisterende stier. Nørrebro Lokaludvalg ønsker ingen gennemkørende biltrafik eller stort anlagt cykelsti med mulighed for stor hastighed, da disse vil være til fare for parkens brugere. En evt. cykelsti i landskabsplanen skal lægges nord om Slottet og ikke mellem Slottet og Klarahus.

Hundegård

Borgerne omkring De Gamles By har mange hunde, og dette er både til glæde og frygt i De Gamles By, da hundene pga. lang afstand til friløbsarealer ofte løber frit i området. Dette skaber utryghed blandt mange brugere og frustration for hundeejerne. En hundegård som hundeejerne tager sig af, kan være en midlertidig løsning på problemet. Nørrebro Lokaludvalg foreslår derfor, at der afsættes midler til opstilling af en attraktiv hundegård på en placering, der ikke optager flere kvadratmeter af det grønne areal end højst nødvendigt.

Vagtordning

Hærværk, indbrud og rod fra nattefester skaber utryghed blandt beboere og brugere af De Gamles By, og den eksisterende spotvise vagtordning er ikke effektiv nok. Hærværk sker oftest på de tider af døgnet, hvor der er færrest brugere i De Gamles By, og derfor indstiller Nørrebro Lokaludvalg, at der afsættes midler til etableringen af en permanent runderende og synlig vagtordning i De Gamles By på de udsatte tidspunkter.

Sammenhæng til andre projekter

De Gamles by er en del af Udviklingsplanen for Nørre Campus Vidensbydel. Nørrebro Lokaludvalg bakker op om visionen omkring udbygningen af Nørre Campus Vidensbydel. I De Gamles By skal udviklingen ske indenfor rammerne af den eksisterende bygningsmasse, således stedet kan bevares som den rekreative oase, det er i dag.

Den udvikling som borgerne lokalt ønsker for De gamles by, stemmer overens med kommunens visioner omkring en by med høj grad af livskvalitet, hvor rekreative arealer, attraktive byrum og stor hensyntagen til miljøet, spiller en helt central rolle.

Realisering af projektet

Projektet skal realiseres under Teknik- og Miljøforvaltningen.

Tidsplan:

- Analyse: 0,5 år
- Borgerinddragelse og Projektering: 1 år
- Anlæg: 0,5 år

Økonomi

2,5 mio. kr. til landskabsplan for bevarelse af Nordpolen.

6 mio. kr. til naturligt integrerede lege-, aktivitets- og bevægelsespladser.

625.000 kr til etablering af lokal afledning af regnvand ved sydpolen

375.000 kr til etablering af 5 mindre lar-anlæg

150.000 kr. til drift af Lar-anlæg

4 mio. kr. til klub til unge i alderen 12+

3,5 mio. kr. driftsstøtte til og udvikling af ByOasen.

3 mio. kr. til bredere indgange og forskønnelse af hegn om De Gamles By.

1 mio. kr. til opstilling af hundegård

5 mio. kr. til vagtordning i De Gamles By.

- Total 26.150.000 mio. kr.

UDKAST

3. Forslag: Flere aktive børn i Nørrebros idrætsforeninger

Udviklingsprincip: Bedre sundhed for Nørrebros børn

Beskrivelse og formål

Lokaludvalget arbejder for at realisere Sundhedsstyrelsens vision om, at børn og unge skal være fysisk aktive mindst 1 time om dagen. For at leve op til denne vision ønsker vi, at alle folkeskoleklasser hvert år introduceres for en foreningsidræt i løbet af idrætstimerne. Dette skal forbedre sundhedstilstanden for Nørrebros børn og unge og højne samarbejdet mellem skoler og idrætsforeninger på Nørrebro.

Nørrebro Idrætsråd og Nørrebro Lokaludvalg har gennem det seneste år arbejdet med visioner og planer for skolebørns deltagelse i idrætsaktiviteter på Nørrebro. Nørrebro Idrætsråd har som en af sine målsætninger at øge antallet af børn og unge, der dyrker foreningsidræt med 50 % inden udgangen af 2014. Vi har derfor følgende målsætning i sin bydelsplan:

- At sikre et samarbejde mellem skoler og idrætsforeninger, som præsenterer foreningsidræt for skoleeleverne på Nørrebro. Herigennem ønsker Nørrebro Lokaludvalg at skabe en bedre overgang mellem skole- og fritidslivet og herigennem et sundere Nørrebro børn.

Alle folkeskoler på Nørrebro på nær en enkelt deltager i dag i Skolesport-samarbejdet. Det betyder, at der på skolerne allerede er en idrætskoordinator og afsat lærertimer til samarbejdet med blandt andet idrætsforeningerne.

Sammenhæng til andre projekter

En række foreninger på Nørrebro har igennem flere år samarbejdet med folkeskoler på Nørrebro, hvor foreningsidrætten er blevet introduceret for skolebørn. En række af aktiviteterne har været støttet af forskellige projektmidler. De samme foreninger deltager også aktivt i de forskellige feriecamps, der gennemføres på Nørrebro.

I foråret 2012 bevilgede Nørrebro Lokaludvalg 100.000 kr. til idrætsforeningers træning i folkeskolernes idrætstimer. Fire foreninger fra Nørrebro gennemførte træningsforløb i 31 klasser. Nørrebro Lokaludvalg har bevilget et lignende beløb til aktiviteter i efteråret 2012. I løbet af dette forløb har vi været i dialog med souscheferne på Nørrebros folkeskoler og mødt deres opbakning til projektet.

Indsatsen for et samarbejde mellem folkeskoler og idrætsliv lever op til følgende af Kultur og fritidspolitikens målsætninger:

- at kultur- og fritidslivet bliver en aktiv medspiller i løsningen af udfordringer på sundheds- og inklusionsområdet
- at det er nemt at deltage i kultur og idræt
- at skabe lige muligheder og give kultur- og fritidslivet særlig opmærksomhed
- at kultur- og idrætstilbud spiller en central rolle i arbejdet for en inkluderende og tryk by
- at kultur- og idrætstilbud i udsatte byområder har særlig opmærksomhed.

Derudover understøtter indsatsen Sundhedspolitikken, Længe leve København, som har fokus på at mindske inaktiviteten hos eleverne i skolen. Gennem denne målrettede indsats er det formålet at hjælpe børnene ind i et aktivt og sundt fritidsliv.

Realisering af projektet

Projektet skal realiseres under Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Tidsplan:

- Kan igangsættes, så snart der er afsat midler.

Nørrebro Lokaludvalg ønsker, at der hurtigst muligt afsættes penge til at foreningerne og den enkelte folkeskole kan fortsætte det påbegyndte arbejde. Det kræver et tæt samarbejde med souscheferne, Idrætsforeningerne og den lokale områdeafdeling i Børne- og ungdomsforvaltningen. Nørrebro idrætsråd vil fungere som koordinator på indsatsen.

Det er nødvendigt at sikre, at der er taget højde for følgende forhold inden projektet igangsættes:

- At folkeskolerne fortsat har en idrætskoordinator med tilstrækkelig tid til opgaven.

- At alle idrætslærere indarbejder det i årsplanerne for klasserne
- At idrætsforeningerne kan få dækket udgifter til trænere og materialer
- At idrætsforeninger er i stand til at modtage børnene i deres normale træning
- At indsatsen styres og forankres på Nørrebro gennem Nørrebro Idrætsråd

Med den nødvendige opbakning er det Nørrebro Idrætsråds vurdering, at dette kan iværksættes umiddelbart efter finansieringen er tilvejebragt, idet der bygges videre på de aktiviteter, som Nørrebro Lokaludvalg har støttet.

Økonomi

Alle idrætslærere skal involveres

Mellem 2 til 4 trænere pr. deltagende foreninger skal melde sig til at gå aktivt ind i arbejdet (realistisk 5-8 foreninger)

Drift:

300.000 kr. til foreningerne årligt a 3 lektioner a 1,5 timer i alle klasse

12.500 kr. årligt til 50 timer á 250 kr. til hver folkeskole til koordinering

- 312.500 kr årligt

4. Forslag: Bedre sundhed for Nørrebros børn

Udviklingsprincip: Bedre sundhed for Nørrebros børn

Beskrivelse og formål

Nørrebro Lokaludvalg ønsker, at der udvikles et tilbud til Nørrebros børn, der giver dem mulighed for at være aktive inden for dyrkning af egne grønne produkter. Det er hensigten, at dette skal give Nørrebros børn større indsigt i fremstillingen af sunde madvarer, sundere livsstil, større miljøbevidsthed og fungere som en social aktivitet i naturen. Projektet er et tilbud til Nørrebros børn i småbørnsinstitutionerne på Nørrebro (0-6 år). Til at varetage dette arbejde skal der ansættes en miljøpædagog.

Nørrebro er en af Danmarks tættest bebyggede områder med kun 6 m² grønt areal pr. indbygger. Undersøgelser viser, at børn, der opholder sig i naturen, har en højere koncentrationsevne, er mindre rastløse og mere lydhøre. Et fælles engagement i naturen skaber rødder og identitet, og naturoplevelser har betydning for børnenes udvikling af personlige, kulturelle og sociale værdier. Derfor skal børn i dagtilbud have mulighed for at opleve glæden ved at være i naturen på forskellige årstider, og de skal udvikle respekt for natur og miljø (Kilde: Dansk Center for undervisningsmiljø).

Miljøpædagogen skal binde børneinstitutionerne sammen med de lokale "grønne" tilbud der eksisterer, så som Byoasen, Dyrk Nørrebro, Byhaven 2200, kolonihaverne i Guldbergsgade og Københavns Fødevarerfællesskab. Ved hjælp af videreuddannelse og inspiration fra miljøpædagogen skal institutionerne ligeledes rustes til at afholde lokale miljøarrangementer så som høstmarkeder. Miljøpædagogen skal desuden arrangere en række ture ud af byen, hvor Nørrebros børn får mulighed for naturoplevelser, eksempelvis med dyrehold, dyrkning af grønsager og høst.

Sammenhæng til andre projekter:

Projektet kan ses som et pædagogisk udviklingsprojekt, som kunne implementeres eller udfoldes i forbindelse med den igangværende indsats: 'Klynger i udvikling 2' som er et kompetenceudviklingsforløb knyttet til de enkelte klynger og deres særpræg eller som en videreudvikling af Byoasens arbejde.

Desuden understøtter indsatsen Københavns kommunes sundhedspolitik: Længe leve København, ved at have fokus på vidensdeling og dermed mulighed for at skabe større lighed i sundheden.

Realisering af projektet

Projektet skal realiseres under Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Tidsplan:

- Udvikling af funktion, organisering og ansættelse af en miljøpædagog: 0,25 år.

Denne indsats kan realiseres i samarbejde med Områdeforvaltningen Nørrebro/Bispebjerg og Byoasen. I første omgang kan projektet realiseres som et pædagogisk udviklingsprojekt over en 2-årig periode med henblik på efterfølgende at kunne tilbyde indsatsen fast og for hele bydelen.

Økonomi

900.000 kr. til ansættelsen af en Miljøpædagog til at lede projektet over en to-årig forsøgsperiode.

200.000 kr. tilskud til transport ud af bydelen, materialer og lokale miljø aktiviteter

- mio. Kr. i alt

5. Forslag: Kampsportens hus

Udviklingsprincip: Et stærkt og ambitiøst foreningsliv og kulturliv

Beskrivelse og formål

Nørrebro Lokaludvalg ønsker at etablere et Kampsportens Hus på Nørrebro. Det er vores ønske at styrke kampsportsmiljøet på Nørrebro. Et Kampsportens Hus skal danne de optimale rammer for at udklække stjerner i bydelen og skabe forbilleder for andre unge på Nørrebro. Et Kampsportens Hus vil forbedre forholdene for elitemiljøet og sætte Nørrebro på verdenskortet for kampsportsidræt på højt plan. 50 % af Nørrebros foreningsaktive dyrker allerede kampsport, hvilket understøtter den store lokale interesse, der er for dette projekt. Det er samtidig kampsportsforeningernes vurdering, at netop Nørrebros mangfoldige beboersammensætning gør, at der er et stort potentiale for at opdyrke et kampsportsmiljø i verdensklasse. Vi ønsker at bakke op om kampsport klubbernes ønske om at etablere et fælles træningsmiljø for kampsport på Nørrebro. Det skal være et træningsmiljø for bredden med henblik på at styrke eliten. Intentionen med huset er, at skabe et attraktivt kampsports miljø, hvor der er fokus på udvikling og store ambitioner.

Nørrebro Lokaludvalg bakker op om ideen om at placere Kampsportens Hus i forbindelse med Nørre Campus. Ved en placering i Nørre Campus kan Kampsportens Hus, ligeledes bakke op om at bygge bro mellem det lokale liv på Nørrebro og forskningsmiljøet i Nørre Campus, hvilket er et andet fokusområde, der arbejdes med i Lokaludvalget. Derudover har Kampsportens Hus også en ambition om at koble det forskningsmæssige læringsmiljø, der allerede er i Nørre Campus op på idrætslivet.

Indretningen af huset skal understøtte de forskellige kampsportsformer, hvor kamp og nærkontakt er ligeså vigtig for nogle, som koncentration og fordybelse er for andre. Der skal være plads til store ambitioner, således at gæstetrænere kan inviteres til huset og overnatte her, samtidig med skal der være plads til fællesskab omkring fælles styrketræning og en sund café. Hele huset skal være indrettet ud fra den asiatiske tradition, som de fleste kampsportsklubber udspringer af. Det er også ønsket, at der i Kampsportens hus er mere borgerrettede aktiviteter som fx mindfulness og yoga.

Sammenhæng med andre projekter

Etableringen af et Kampsportens hus vil både være med til at forbedre hverdagslivet for en stor del af Nørrebros befolkning, bidrage til en tryk og inkluderende storby med ambitiøse kultur og fritidsfaciliteter.

Projektet skal udvikles i tæt samarbejde med de idrætsaktive, kampsportsklubberne, Nørrebro Idrætsråd, Idrættens organisationer og Nørrebro Lokaludvalg.

I forbindelse med udbygningen af Nørre Campus Vidensbydel og det store idræts og sundheds fokus, der allerede er i kraft af de hjemmehørende institutioner, anser vi dette område for et oplagt sted at placere et Kampsportens hus. Herigennem kan Kampsportens Hus også være med til at invitere bydelens mange beboere indenfor i et mindre benyttet område af bydelen.

Realisering af projektet

Projektet skal realiseres under Kultur- og Fritidsforvaltningen.

- Borgerinddragelse: 0,5 år
- Projektering: 1 år
- Anlæg: 1 år

Projektet skal realiseres ved at involvere kampsportsforeninger i endnu bredere grad og med større fokus på detaljering. Alle interessenter skal indbydes til at diskutere projektet med henblik på at udvikle et detaljeret program for Kampsportens Hus.

Økonomi

Kvadratmeter tal: 3000 m²

Antal klubber i Kampsportens Hus: ca. 5 eksisterende foreninger med base på Nørrebro

Antal lokaler: træningssale ca 10

Andre faciliteter: opholdslokaler, kursuslokaler, caféområde, fitness lokale

Drift: selvejende institution

- Anlæg: 65 mio. Inkl. programudvikling og arkitektkonkurrence

6. Forslag: Tryghed for alle

Udviklingsprincip: En inkluderende, kompetent og social ansvarlig bydel

Beskrivelse og formål

Nørrebro Lokaludvalg ønsker at gennemføre en målrettet og tryghedsskabende indsats på udvalgte lokaliteter på Nørrebro. Det skal ske sammen med lokal området, politiet og Center for Sikker by. Det er målet med denne indsats at udarbejde 3 tryghedsskabende indsatser omkring hhv. Folkets Park, Nørrebroparken og Aldersrogade.

Nørrebro Lokaludvalg ønsker, at alle dele af Nørrebro er trygge at færdes og opholde sig i. Derfor har vi et stort ønske om en bydelens byrum er levende, attraktive og henvender sig bredt til både børn, unge og gamle af både dansk og ny-dansk herkomst.

Tryghedsindekset fra 2012 understreger et markant indsatsbehov i distrikt 12 (Aldersrogadekvarteret og området omkring Hothers Plads). Samtidig ophører Haraldsgade Områdefornyelse ved udgangen af 2012, hvilket betyder at en lang række indsatser og et særligt fokus på området stopper. Derudover har politi og borgere konstateret, at der foregår stofsalg omkring hhv. Folkets Park og Nørrebroparken, hvilket øger utrygheden i områderne. Nørrebro Lokaludvalg mener derfor, det er meget centralt, at der i disse 3 områder gøres en særlig indsats for at øge trygheden.

Som et led i det forberedende arbejde omkring den igangsatte Tryghedsplan for Indre Nørrebro har vi i samarbejde med Hotspot og Center for Sikker by interviewet en række centrale aktører i området. De pegede særligt på følgende handlingsmuligheder:

- forbedret belysning
- en opgradering af det fysiske rum i Folkets Park med fx flere aktivitets muligheder
- inddragelse af forældre og familier
- styrket politi indsats overfor kriminelle
- en forbedret beskæftigelses/uddannelses indsats for de unge

I området omkring Aldersrogade og Nørrebroparken er det muligvis en række andre handlingsmuligheder, der vil være nødvendige. Det er Nørrebro Lokaludvalgs holdning, at det skal kortlægges gennem i en grundig dialog med lokalområdet.

Sammenhæng til andre projekter

Nørrebro Lokaludvalg finder det helt centralt, at der iværksættes en langsigtet og målrettet indsats for en tryk udvikling af hele bydelen. Den områdebaserede indsats, som vi foreslår her, følger den tilgang Københavns Kommune har igangsat for området, både i kraft af Tryghedsindekset, Politik for udsatte byområder og Hot spot indsatsen.

Nørrebro Lokaludvalg ønsker således, at der bygges videre på de erfaringer, som de sammen med Hotspot og Center for Sikker by oparbejder i forbindelse med gennemførelsen af Tryghedsplanen for indre Nørrebro i løbet af 2012-13.

Teknik og miljøforvaltningen arbejder på en ansøgning om Områdefornyelsen i området omkring Folkets Park og Rantzausgade. Det er et arbejde som vi allerede følger tæt og ønsker at bakke fuldt op omkring.

Realisering af projektet

Projektet skal realiseres under Økonomiforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen.

Tidsplan:

- Analyse og inddragelse af lokale aktører: 0,5
- Udvikling af tryghedsskabende indsatser: 1 år
- Iværksættelse af indsatser: 0,5

Udarbejdelsen af de 3 helhedsplaner skal ske i samarbejde med de lokale aktører, der er i nærområdet.

Økonomi

Nørrebro Lokaludvalg ønsker der afsættes:

1,5 mio kr til udarbejdelse af 3 tryghedsskabende indsatser for områderne omkring Nørrebro Parken, Aldersrogade og Folkets Park.

10 mio kr. til anlægspulje således den tryghedsskabende indsats i hvert område kan følges op af midler til initiativer som fx belysning, støtte til aktivitets genererende initiativer, opgradering af byrum og sociale indsatser.

- 11,5 mio kr. I alt

København som metropol for grøn vækst

UDKAST

7. Forslag: Åbning af Ladegårdsåen

Udviklingsprincip: Grønne, attraktive og bæredygtige byrum

Beskrivelse og formål

Hovedstaden skal i de kommende år tilpasse sig et mere ekstremt klima, der kan byde på voldsomme skybrud eller perioder med tørke og meget høje temperaturer. Det er derfor nødvendigt at etablere flere grønne områder og åbne vandløb, som nedkøler byen, når der er hedebløge og afleder skybrudsvand, så det ikke havner i borgernes kældre. Grønne områder giver også et mere attraktivt og sundt bymiljø og efterspørges i stigende grad af borgerne.

Nørrebro Lokaludvalg ønsker, at Ladegårdsåen - en nedgravet og rørlagt å - åbnes i Åboulevard og Ågades forløb. Det naturligt lavtliggende flodleje kan under skybrud opsamle store mængder regnvand. Samtidig kan de krydsende veje, der falder naturligt mod Ladegårdsåen, benyttes til at føre skybrudsvand til åen. Hver liter vand der opsamles i Ladegårdsåen vil aflaste det eksisterende kloaknet og borgernes kældre. Vi ønsker at skabe et grønt og rekreativt miljø til glæde for Nørrebroerne, der samtidig mindsker risikoen for ødelæggende oversvømmelser ved store regnskyl.

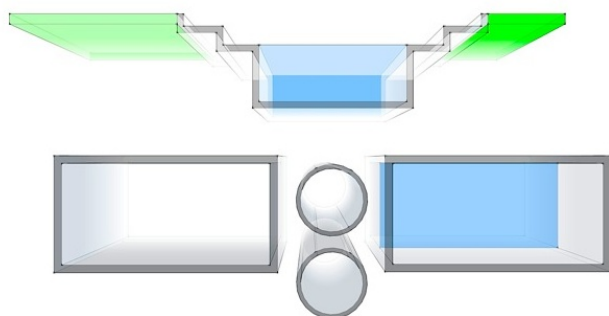
Nørrebro er en tæt bebygget bydel med få grønne områder og er udsat for ekstreme vejrfænomener. Der er derfor behov for et gennemgribende tiltag, for at kunne håndtere de klimaforandringer, som det forventes vil påvirke København de kommende år. Gennemførelsen af åbningen af Ladegårdsåen skal igangsættes med et forsøgsprojekt på Borups Plads, som omtales i Bydelsplanen, som et selvstændigt projekt. Projektet vil senere kunne koble sig op på åbningen af Ladegårdsåen.

Åbningen af Ladegårdsåen skal anlægges som et grønt rekreativt område med dekorative regnvandsbede. Vand fra hustage og dræn i området skal ledes mod åen, hvor det renses i regnvandsbede inden det ledes til åen (ifølge Orbicon er op mod 30% af vandet i kloakkerne i dag forholdsvis rent vand fra omfangsdræn, red.).

Der skal anlægges brede cykelstier på begge sider af åen. Langs facaderne skal der være et åbent område med en stabil belægning, der samtidig bevarer et grønt udtryk. Det åbne område skal benyttes til redningskøretøjer, varelevering og som forretningsområde.

Motortrafiktunnel og vandreservoir

Trafikken skal føres under jorden og Ladegårdsåen skal åbnes i gadeniveau. Motortrafikken henlægges til tunnelen under Ladegårdsåen og tunnelen konstrueres efter SMART princippet (Stormwater Management and Road Tunnel). SMART betyder, at tunnelen under normale forhold er motortrafiktunnel, men at den i skybrud-situationer inddrages til vandreservoir. Kuala Lumpur har i 2007 med stor succes og uden uheld implementeret SMART, og det har sparet byen for milliarder af kroner i skybrudsskader.

Ikke målfast. Illustration af Eigil Nybo.

Sammenhæng til andre projekter

Åbningen af Ladegårdsåen vil være et vigtigt skridt på vejen for at kunne realisere visionerne fra både Københavns Kommunes Klimatilpasningsplan, Skybrudsplan og Klimaplan. Endelig vil det store fokus på åbningen af Ladegårdsåen, som et rekreativt og grønt sted i byen bidrage til at visionerne fra København som Metropol for mennesker bliver til virkelighed.

Realisering af projektet

Projektet skal realiseres under Teknik- og Miljøforvaltningen

Tidsplan:

- Program og borgerinddragelse: 1 år
- Arkitektkonkurrence: 1,5 år
- Projektering og anlæg: 4 år

Projektet skal realiseres i samarbejde med staten, Københavns Kommune, Frederiksberg kommune, lokale erhvervsdrivende og beboere.

Økonomi

En cut and cover SMART tunnel i 2,8 kilometers længde, med Ladegårdsåen og skybrudsforanstaltninger på overfladen, vil koste 2,3 milliarder kr.

Eftersom projektet indgår i klimatilpasning og vil aflaste kloaknettet og borgernes kældre, kan der hentes finansiering fra spildevandstaksten og fra klimatilpasningspuljer.

- Der er i Budget 2013 afsat 2 mio kr. til anlæg i 2013, 30,1 mio kr i 2014 og 9,9 mio kr i 2015 til projektudvikling af skybrudsprojekter, herunder Skt. Annæ, Skt. Kjelds Kvarter, Ladegårdså, Harrestruop Å og Hedebygadekaréen.

Nørrebro Lokaludvalg ønsker at disse midler udelukkende bruges på Nørrebro.

8. Borups Plads

Udviklingsprincip: Grønne, attraktive og bæredygtige byrum

Beskrivelse og formål

Der hvor Borups Plads ligger i dag løber Lygteåen ud i Ladegårdsåen. Her udspillede sig engang et legende og aktivt liv omkring den gamle Ladegårdså i et grønt og rekreativt miljø. Nørrebro Lokaludvalg ønsker at genskabe det rekreative miljø her ved at åbne åen op og her skabe et moderne gadekær. Borups Plads har også under de tidligere års oversvømmelser været hårdt ramt. Det er vores ønske at tilrettelægge den kommende plads, således at regnvandet her kan håndteres i grønne og rekreative omgivelser.

Samtidig er Lundtoftegade blevet mindre trafikeret og udmundingen af Stefansgade kan omlægges til Humlebækgade, således at det rekreative areal udvides mest muligt. Det var det tidligere områdeløft omkring Nørrebro Park Kvarter som etablerede den nuværende plads. Men den blev ikke som lokalområdet ønskede og pladsen danner i dag rammerne for et minimum af byliv og svære betingelser for den café, som ligger der i dag.

Nørrebro Lokaludvalg ønsker at pladsen indrettes til et grønt og rekreativt byrum, som kan håndtere de regnvandsmasser vi forventer de kommende år.

Sammenhæng til andre projekter

Etablering af et grønt byrum, som er udformet ud fra afledning af regnvand og med et attraktivt byliv støtter op om Københavns Kommunes visioner om en by med fokus på livskvalitet og stor miljø bevidsthed. Tidligere har projektet Liv under buen skitseret borgernes ønsker til området og det er oplagt at følge op på det arbejde.

Realisering af projektet

Projektet skal realiseres under Teknik- og Miljøforvaltningen. Det er afgørende at borgerinddragelsesfasen bliver højt prioriteret, da der er stor utilfredshed med den nuværende udformning.

Tidsplan:

- Forundersøgelse (undersøgelse af LAR løsninger) og undersøgelse af trafikomlægning : 1 år
- Programfasen inkl. borgerinddragelse. (programskrivning til rådgivere) : 0,5 år
- Skitsefase og projektfase : 0,5 år

- Projekteringsfase : 0,5 år
- Anlægsfase : 0,5 år

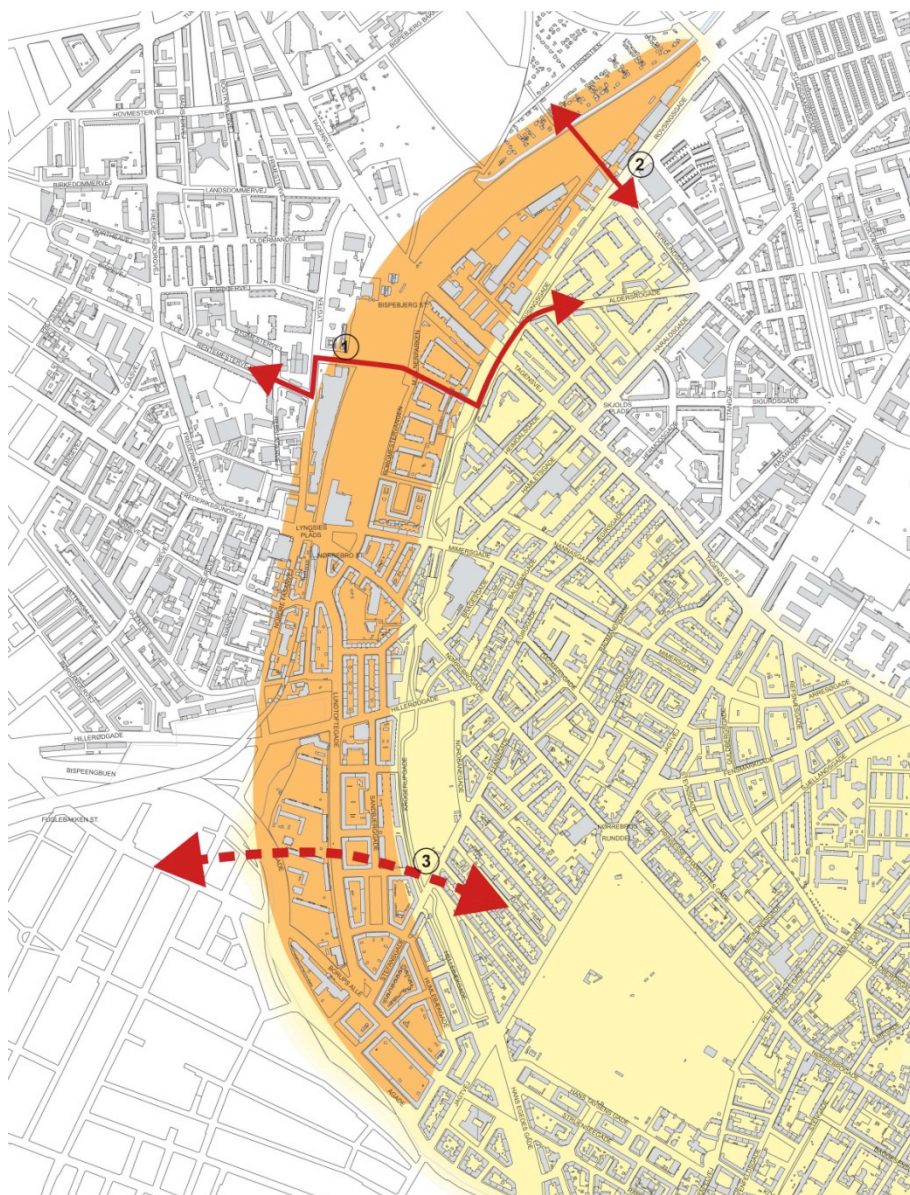
Økonomi

- 300.000 kr. igangsættelse og forundersøgelser af projektet
- 5 mio. til anlæg og trafikoplægning
- 60.000 kr til drift årligt

UDKAST

9. Forslag: Tilgængelighed på tværs af bydelen

Udviklingsprincip: Tilgængelige og aktive byrum

Beskrivelse og formål

Nørrebro Lokaludvalg ønsker at der etableres en cykel- og gangforbindelser fra den nyanlagte Mimers Park (1) til både Nordvest og til Aldersrogadekvarteret. Forbindelse 2 og 3 ønsker Nørrebro Lokaludvalg ligeledes gennemført. Det er dog forbindelse 1, der har første prioritet.

Mimers parken ligger på det gamle DSB areal nord for Føtex og Nørrebro station. Parken ligger mellem Nordvest og Nørrebros tætte boligområder, og kan i fremtiden fungere som et oplagt bindeled mellem de rekreative områder helt lokalt - Superkilen og Lersøparken- men også mere regionalt via Hareskovruten.

Nørrebro Lokaludvalg anser det for afgørende, at parken bliver forbundet til alle de omkringliggende områder - Nordvest, Lersøparken, Mjølnerparken, Mimersgadekvarteret og Haraldsgadekvarteret. Mimersparken har mulighed for at binde de nævnte områder sammen ved at invitere brugere fra naboområderne til at bruge parken og samtidig fungere som en vigtig forbindelsesåre i kraft af de grønne cykelruter 'Hareskovruten' og 'Nørrebro-ruten'. Hvis dette scenarie skal lykkes, kræver det, at der etableres to nye forbindelser til Mimersparken hurtigst muligt fra Nordvest og Aldersrogadekvarteret. Det vil højne mulighederne for et varieret byliv i parken, styrke trygheden i området og modvirke den barriereeffekt som banen er idag.

Forbindelse til både Nordvest og Aldersrogadekvarteret

Den ene del af cykel- og gangforbindelsen forbinder Mjølnerparken med nordvest via en passage under banen mellem Mimersparken og Fyrbødervej. Her kobles den på Hareskovrutens videre forløb. Passagen er tænkt udført som en bred, inviterende port med et kort, gennemlyst forløb og udført i høj kvalitet.

Den anden del af cykel- og gangforbindelsen forbinder parken mod nord under den eksisterende viadukt under Tagensvej og videre med kobling til Aldersrogadekvarteret.

Hvis forbindelserne og passagen ikke gennemføres, er der en meget stor risiko for, at parken ikke vil fungere som tiltænkt og i stedet blive en blindgyde i bydelen med risiko for utryghed til følge.

Sammenhæng med andre projekter

Det er særlig vigtigt at åbne de udsatte boligområder som omgiver Mimersparken mod den øvrige by. Det kan fx ske ved at koble disse godt op på de rekreative områder, samt på den øvrige by via fx gennemkørende cykelforbindelser. Samtidig skal forbindelserne understøtte kommunens politikker og strategier for at sikre grøn vækst og mobilitet, hvor Københavnerne skal kunne gå til et rekreativt område på under 15 min. Den høje mobilitet på tværs af bydelene er med til at styrke sammenhængskraften i København og mindske den sociale splittelse og isolation, der finder sted.

Vi finder det helt centralt, at man ved planlægningen af de to forbindelser igangsætter en helhedsorienteret planlægning af, hvordan området mellem Bispebjerg st. og Lersø Park Allé tilrettelægges i fremtiden. Lokaludvalget ønsker at indgå i en tæt dialog med Københavns kommune omkring hvordan dette fremtidige område skal varetages set i sammenhæng med den udvikling, der sker i den nordlige del af Haraldsgadekvarteret.

Realisering af projektet

Projektet skal realiseres under Teknik- og Miljøforvaltningen.

Tidsplan:

- Projektering: 1 år
- Anlæg: 1,25 år

Projektet skal realiseres gennem et tæt samarbejde med Banedanmark, Center for Park og natur og Københavns Kommune. Af hensyn til udviklingen og ibrugtagningen af Mimers Parken skal forbindelserne etableres hurtigst muligt.

Økonomi

Da der er tale om anlæg af en ny passage under banen og etablering af nye stier i området vil anlæggene betyde en merudgift til drift og vedligehold. Den vigtigste forbindelse er den til nordvest, de andre kommer derefter. Henvise til udviklingsplanen for yderligere etablering af forbindelser.

Passage fra Mimers Parken til Nordvest:

- anlæg: 32,2 mio kr, drift: 0,25 mio pr år

Forbindelse fra Mimers Parken til Aldersrogadekvarteret:

- anlæg: 10 mio. kr., drift: 0,25 mio pr år

Forbindelse fra Vermundsgade til Bispebjerg Hospital:

- anlæg: 30 mio kr., drift: 0,25 mio pr år

10. Forslag: Metrostationer i helheder

Udviklingsprincip: Tilgængelige og aktive byrum

Beskrivelse og formål

Nørrebro Lokaludvalg ønsker at der afsættes penge til helhedsplaner og opgradering af nye byrum omkring de nye metrostationer, som bliver anlagt i bydelen netop nu.

Vi ser frem til, at der etableres metrostationer på Nørrebro. I Nørrebro Lokaludvalg arbejder vi dog for helhedsbetragtninger og det gør vi også, når det handler om metrostationer. Vi ønsker en dialog, hvor det er det samlede byrum, der behandles og ikke kun stationsforpladserne, der kun strækker sig 10-20 meter ud fra metrokonstruktionerne. Der er ingen tvivl om, at metrostationerne vil betyde meget for det enkelte område omkring stationen og medføre nye krav til byrummet, nye brugsformer vil komme til syne og nye brugere vil blive ført til området. Det stiller store krav til de gader og byrum der knytter sig op til stationsforpladserne. Derfor er det vigtigt, at de enkelte stations forpladser kan have et særegent udtryk og funktion, som passer til de områder de ligger i. Samtidig kommer de nye metrostationer til at spille en central rolle i bydelen, som trafikale knudepunkter for alle bydelens beboere og brugere, hvilket også vil få betydning for den både de indrettes på.

De 4 metrostationer der anlægges på Nørrebro er: Skjolds Plads på Haraldsgade, Nørrebro station, Nørrebros runddel og Nuuks Plads ved Rantzausgade/Jagtvej. Nørrebros runddel og Nørrebro station er allerede centrale punkter i bydelen, hvor Skjolds plads og Nuuks plads i højere grad er med til at definere nye områder af bydelen. Nørrebro Lokaludvalg anser det for afgørende at de 4 kommende metrostationer, bliver anlagt med respekt for den nuværende karakter og brug af de pågældende byrum. Vi ønsker, at de enkelte metrostationer udformes med et Nørrebropræg, således de ikke kommer til at fremstå som fremmede elementer i bydelen, men som velintegrerede byrum, som Nørrebroerne kan identificere sig med.

Nørrebro Lokaludvalg har selv udarbejdet forslag til hvilke geografiske områder, der i første omgang bør indarbejdes i de kommende stationsanlæg. Det drejer sig blandt andet om at indarbejde selve runddelen i anlægget af metrostationen ved at etablere nedgange i de 3 hjørner og derved friholde Assistens Kirkegården for de mange tusinde metro-brugere, og derved bevare kirkegården som det højt skattede og fredfyldte, rekreative område det er på Nørrebro i dag.

Derudover mener Nørrebro Lokaludvalg, at det er afgørende, at området omkring Nørrebrostation tænkes som et sammenhængende byrum, som fungerer som en central handels- og aktivitetsplads i bydelen, som

ankomstområde og som indgang til Mimersparken på det tidligere DSB areal. For alle metrostationerne er det Nørrebro Lokaludvalgs holdning, at ovenlysvinduerne bør løses på en mere funktionel og mere diskret måde fx ved at integrere siddepladser eller højbede i forbindelse med ovenlyset.

Sammenhæng med andre projekter

Etableringen af metrocityringen vil få en stor betydning for Nørrebro som bydel -både for de enkelte kvarterer, som i fremtiden vil rette sig mod de nye trafikale knudepunkter, som metrostationerne vil udgøre, men også i kraft af at bydelen bindes sammen på tværs på en ny måde. Nørrebro Lokaludvalgs ønske stemmer derfor godt overens med Københavns Kommunes Fodgængerstrategi og Metropol for mennesker.

Vi ønsker, at metrocityringens stationer tænkes mere aktivt ind i de eksisterende byrum, som de i fremtiden bliver en væsentlig del af. Derfor skal en langt større del af byrummet omkring de kommende metrostationer opgraderes og tænkes sammen med de nye forhold som etableringen af metrostationerne medfører.

Som det er beskrevet i Københavns kommunes Klimatilpasningsplan, står Nørrebro ligesom resten af København overfor en stor udfordring med at håndtere regnvand lokalt. Det er en udfordring Nørrebro Lokaludvalg også ønsker, at metrostationernes byrum skal tage aktivt del i at løse, samtidig med at Københavns kommune kombinerer anlægget af forpladserne med muligheden for at etablere flere grønne rum i bydelen.

Projektet skal bidrage til en større integration af stationsforpladserne, samt sikre større sammenhæng og funktionalitet i byrummene til glæde for bydelens mange beboere og brugere. Det er også vores vurdering, at helhedsplanerne kan bidrage til at sikre større ejerskab lokalt til stationerne og derved sandsynligvis også mindre hærværk og graffiti.

Realisering af projektet

Projektet skal realiseres under Teknik- og Miljøforvaltningen.

Tidsplan:

- Borgerinddragelse og udvikling af helhedsplaner: 1,5
- Arkitektkonkurrence: 1 år
- Projektering og anlæg: 2 år

Helhedsplanerne skal udarbejdes i samarbejde med Metroselskabet, nærområdet og lokale aktører. Det drejer sig om alle 4 stationer i bydelen; Nuuks Plads, Nørrebro Station, Skjolds Plads, Runddelen

Økonomi

2 mio kr. Helhedsplan for de omkringliggende byrum for alle 4 stationsområder

600.000 kr. Afsættes midler til arkitektkonkurrence for de udvidede byrum omkring metrostationen,

Afsættes midler til anlæg af nye byrum:

5 mio. kr. til Nuuks Plads hvis Landsarkivet ikke flyttes

200 mio kr. til Runddelen til etablering af et sammenhængende byrum og underjordisk concour

200 mio kr. til Nørrebro Station til etablering af et sammenhængende byrum, elevator og undergang for fodgængere

Nørrebro Lokaludvalg bakker op om afsatte midler til at lukke busforbindelse på Skjolds plads.

- 407.600 mio kr. ialt

11. Forslag: Moving Line og Imellemrummet

Udviklingsprincip: Kreativ brug af byrummet

Beskrivelse og formål

Nørrebro Lokaludvalg ønsker at udnytte bydelens sparsomme plads bedst muligt til blandt andet afslapning, sport og grønne tiltag til glæde for nørrebroernes livskvalitet. På Indre Nørrebro har mange gader været igennem en trafiksanering. Denne udvikling har skabt gode, sikre skoleveje, men man har ikke samtidig udnyttet de nye muligheder, som de trafiksanerede gader og skoleveje giver for at aktivere gaderne som nye byrum. De trafiksanerede gader er derfor et oplagt grundlag for at udnytte pladsen på Nørrebro endnu bedre og give plads til flere grønne og rekreative områder.

Som konsekvens af den nye situation har en række borgergrupper taget initiativ til lokale indsatser, som bl.a. involverer gaderne på Indre Nørrebro. Indsatserne arbejder på at skabe trygge og attraktive skoleveje, og forbinde de rekreative områder på tværs af bydelen bedre med hinanden på en attraktiv måde.

De to projekter som Nørrebro Lokaludvalg ønsker gennemført er dels: en cykel- og gangforbindelse, som strækker sig fra Nørrebroparken til søerne, kaldet Moving Line:

- Moving Line, forløber af Hans Tavsgade, Vævergade og Korsgade til søerne

Det andet projekt er et mindre område på samme strækning, Imellemrummet, som mere præcist udspreder sig i området omkring Blågård Skolen og på tværs af gaden mellem skolens to bygninger på Hans Tavsgade:

- Imellemrummet, det asfalterede område mellem Blågård Skolens to skolebygninger.

Vi ønsker, at lignende projekter, som kan optimere Nørrebros byrum ud fra lokale behov, også gennemføres følgende steder i bydelen:

- Skjolds Plads ved Haraldsgade
- Nordlig del af Nordbanegade
- Den grønne ring jf. Mimersgade trafikplan.
- Nordlig del af Mimersgade ved Bragesgade (busslusen)

Som ovenfor beskrevet ønsker Nørrebro Lokaludvalg at endnu flere af Nørrebros trafiksanerede gader bliver omdannet. Og i princippet endnu flere steder på Nørrebro. De omdannede gader skal invitere til fysisk bevægelse og danne en attraktiv ramme for samvær i grønne rum omkring kultur og kreativitet. Gadens rum skal ikke kun bruges til fest. Det er hensigten at omdannelsen af gaderne skal bidrage til at

skabe plads til ro og eftertanke på Nørrebro. Gennem denne indsats er det målet at Nørrebro i endnu højere grad bliver en tryk, tilgængelig og spændende bydel at færdes i til fods og på cykel.

Idé bag Moving line og Imellemrummet

Moving Line skal hovedsagelig være indrettet til gående og cyklister og skabe rammerne for en tryk skolevej for børnene på Blågård Skole, Nørrebro Park Skole og de omkringliggende institutioner, samt være en aktiv forbindelse for områdets beboere, samt passerende fodgængere, motionister og cyklende. Ruten skal bl.a. byde på motionsredskaber, lege – og bevægelsesredskaber til børn og unge, sansehaver, fælles køkkenhaver og rum til kultur og samvær. Moving Line ruten skal understøtte det sociale liv og fællesskab i området, samtidig med at besøgende inviteres indenfor.

Imellemrummet udspringer fra Blågård Skole, hvor en gruppe af aktive forældre og borgere i området er gået sammen i arbejdet med byrumsfornyelse omkring Blågård Skole. Visionen er at skabe: "et nytænkende, banebrydende og overraskende arkitektonisk miljø, der får mennesker til at stoppe op, få æstetiske, sanselige og kropslige oplevelser, der styrker oplevelsen af at være til stede og får mennesker til at lægge mærke til deres krop i rummet og rummet omkring deres krop".

Lokal afledning af regnvand

Nørrebro Lokaludvalg ønsker at der indtænkes lokal afledning af regnvand ind i disse, som alle andre kommende byrumsprojekter på Nørrebro. I Hans Tavsens Park, som er et lavtliggende område, kan det fx ske gennem opsamling af regnvand, der kan udmønte sig i regnvandskanaler, regnvandsbede eller ved at der etableres rislende vand via "vandkunst". Tiltag af denne art kan også være med til at forbedre biodiversiteten helt lokalt. Nørrebro Lokaludvalg ønsker i samarbejde med Center for Park og Natur og Center for Bydesign at udvikle et byrumsmøbel til at håndtere regnvand og understøtte ophold i gaderummet. På Blågård Skole er den bedste løsning at kunne genanvende hovedparten af regnvandet til f.eks. toiletskyl på skolen, som en del af det pædagogiske arbejde ved at skabe forståelse for de blå/grønne værdier.

Sammenhæng til andre projekter

Begge projekter støtter visionen om at styrke aktivitet og samvær i byrummet, samt at skabe bedre forhold for det grønne. Projekterne bidrager til fodgængerstrategiens målsætninger om et levende byliv og sikkert gå og cykel miljø. Gennem tiltag som dette kan København netop blive en Metropol for mennesker.

Derudover er der en række centrale projekter i støbeskeen, som det vil være naturligt at udvikle projekterne yderligere i samarbejde med fx den eventuelt kommende Områdefornyelse i Rantzausgade og Tryghedsplanen for Indre Nørrebro. Nørrebro Lokaludvalg prioriterer selvfølgelig tilgængelighed for både

handicappede, børn og ældre højt, samt en generel sikker afvikling af trafikken, når sådanne omdannelser skal foretages.

Realisering af projektet

Projektet skal realiseres under Teknik- og Miljøforvaltningen.

Tidsplan:

- Borgerinddragelse og udvikling af program: 1 år
- Arkitektkonkurrence: 0,5 år
- Projektering og anlæg: 1 år

Projektet skal realiseres i samarbejde med Blågård Skole, de lokale beboere og institutioner/aktører i området og den evt. kommende områdefornyelse omkring Rantzausgade.

Handlingsplan

- Borgerinddragelse og udvikling af program: ½ år
- Arkitektkonkurrence: 1 år
- Projektering og anlæg: 1 år

Økonomi

Moving line:

Projektet strækker sig over ca. 1 km og svarer derfor ca. til et projektområde på 10.000 m². Regner vi ud fra en anlægspris lignende Superkilen på 1950 kr. pr m² bliver den samlede anlægspris: 19.500.000 kr.

Imellemrummet:

2.925.000 kr. Dækker over et projektområde på ca. 1500 m²

Skjolds Plads ved Haraldsgade:

877.500 kr. Dækker over et projektområde på ca. 450 m²

Nordlig del af Nordbanegade:

877.500 kr. Dækker over et projektområde på ca. 450 m²

Nordlig del af Mimersgade ved Bragesgade (Busslusen):

1.462.500 kr. Dækker over et projektområde på ca. 750 m² til etablering af nærgenbrugsstation og byrums forbedringer.

Den grønne ring jf. Mimersgade trafikplan:

3.200.000 kr. Plantning af 160 antal træer placeret med 25 meters afstand i begge sider

500.000 kr. i drift pr. byrum årligt

1 mio. kr og 45.000 i drift til etablering af vådt bassin i Hans Tavsens Park til håndtering af regnvand.

800.000 kr. og 15.000 kr. i drift til etablering af lokal afledning af regnvand i Vævergade.

500.000 kr. Udvikling af byrumsmøbel til håndtering af regnvand integreret med cykelparkering og ophold.

Ialt

- 11.142.500 mio. kr i anlæg
- 2.560.000 mio. kr. i drift.
- 500.000 mio. kr. til udvikling af byrumsmøbel

Viden og erhverv i København

UDKAST

12. Forslag: Kreativt Væksthus

Udviklingsprincip: Et samarbejdende kulturliv med høj kvalitet

Beskrivelse og formål

Nørrebro har et blomstrende kulturliv indenfor alle kulturelle og subkulturelle genere og virkestrangen er stor blandt bydelens borgere. Det er lokaludvalgets ambition, at Nørrebro skal være et kulturelt kraftcenter på højeste internationale niveau med ikke blot mange, men også kvalitativt særdeles gode tilbud til borgerne, samt til konstant inspiration til de kreative vækstlag i bydelen.

Vi ønsker derfor at støtte og styrke det eksperimenterende inkubatormiljø i bydelen. Kulturlivet i bydelen savner også en højere grad af kendskab til hinandens indsatser og bedre muligheder for samarbejde og koordinering -ikke mindst adgang til forskellige typer af ekspertise. Derfor skal netværket på tværs af kulturmiljøet ligeledes styrkes.

Nørrebro Lokaludvalg ønsker derfor, at der etableres et Kulturelt Væksthus på Nørrebro.

Væksthuset skal tjene flere formål:

- Stille værkstedsfaciliteter til rådighed for det kreative vækstlag/inkubatormiljø på Nørrebro, indenfor felter som metal, træ, billedkunst, vævning, eksperimenterende scenekunst og lignende som kræver megen plads.
- Danne ramme omkring netværksdannelse og erfaringsudveksling blandt kunst- og kulturaktører på Nørrebro, samt fungere som formidlingscentral af lokal og international kunst og kultur. Ud over værkstedsfaciliteter skal der indgås samarbejder således at der også kan stilles professionel hjælp til rådighed på det kreative område.
- Professionel hjælp til kreative innovatorer, der gerne vil have hjælp til at 'professionalisere' deres aktiviteter, herunder hjælp til forretningsplan, vækststrategier etc.
- Kunstnerresidensprogrammer hvor internationale kunstnere kan opholde sig i væksthuset igennem længere tid.
- Outreachprogrammer som peger ud i bydelen og inddrager lokale (unge) aktører og væver væksthusets aktiviteter sammen med bydelens liv herunder de lokale folkeskoler og andre

uddannelsesinstitutioner, etablerede private kulturinstitutioner samt de offentlige kulturhuse i samarbejde med internationale, såvel som lokale kunstnere.

Målgruppe for projektet:

- Kulturskabere: amatører/semiprofessionelle og professionelle, etablerede kulturaktører i bydelene og kulturaktører, der ønsker at etablere sig selv i bydelen, offentlige kulturhuse på Nørrebro; 2200Kultur, Blågården, Verdenskulturcenteret, kulturaktører lokalt og globalt, borgere på Nørrebro

Konkret vil det Kreative Væksthus imødekomme et behov for bedre faciliteter for kulturskabere, der ønsker at arbejde med større værker og det vil imødekomme et behov for netværk og vidensdeling blandt kulturaktører. Det kreative væksthus skal fremme mindre dobbeltarbejde og mere samarbejde frem for at kæmpe om de samme penge. Derudover skal huset fungere som et inspirerende sted med stor synergi mellem de forskellige aktører.

Københavns ejendomme er en vigtig samarbejdspartner, da det økonomisk vil være betydelig lettere at realisere projektet i en allerede eksisterende ejendom med kun mindre ombygninger frem for nybyggeri. De erfaringer, som Københavns erhvervscenter har fra samarbejdet med Givrum.nu omkring Prags Have 43 bør inddrages i det videre arbejde.

Det er også vigtigt, at de lokale kulturinstitutioner inddrages, således at projektet fra begyndelsen bliver lokalt forankret. Der kan ligeledes med fordel indledes samarbejde med Projektværkstedet under KFF, ligesom 'Væksthus Hovedstadsregionen' kan tænkes ind i et samarbejde. Derudover vil det være naturligt at søge ekspertise hos Erhvervs- og selskabsstyrelsen, samt Statens Kunstråd. Endelig skal de lokale skoler, boligselskaber/helhedsplaner m.fl. tænkes ind i det videre arbejde.

KTK-grunden er oplagt som beliggenhed, da der allerede er et levende kulturliv. Etablering på KTK-grunden skal ske i samarbejde med de allerede eksisterende kulturaktører på stedet. Alternativt kan det Kreative Væksthus placeres i området omkring Rådmandsgade eller Sigurdsgade. Det er væsentligt, at der er ordentligt plads til værkstedsfaciliteter på omkring 1000 m². Når de fysiske rammer er fundet/aftalt ansættes foruden projektlederen/direktøren en kreativ direktør, en vicevært, samt andet teknisk-administrativt personale til at drive huset. Direktøren skal foruden at kunne drive huset ligeledes kunne bistå brugerne med råd og vejledning i kreativt iværksætteri, forretningsmodeller og forretningsudveksling, mens den kreative direktør skal kunne bistå brugere

med at udvikle egentlige kreative koncepter, residency- og outreachprogram. Der kan tænkes flere ansættelser under de enkelte programmer.

Der kan tænkes i forskellige indtægtsmodeller/forskellige huslejepriser for forskellige typer brugere af huset.

Sammenhæng til andre projekter

Da Væksthuset tænkes placeret i et af bydelens udsatte byområder kan det med sit liv og sit outreachprogram være med til at styrke inklusionen i bydelen og Nørrebro som et godt sted at bo, samt bakke op om København som en tryk storby. Herigennem støtter dette initiativ både op om Københavns Kommunes Politik for udsatte byområder og Københavns kommunes erhvervstrategi. Væksthuset vil ligeledes styrke indsatsen på Nørrebro omkring gode kultur og fritidsfaciliteter.

Realisering af projektet

Projektet skal realiseres under Kultur- og Fritidsforvaltningen. Projektet er desuden relevant for både Teknik- og miljøforvaltningen, Beskæftigelse- og Integrationsforvaltningen, samt Københavns Ejendomme. Det er afgørende at finde egnede lokaler på en egnet beliggenhed og til en pris der er til at betale for projektet og evt. for brugere af huset.

Tidsplan:

- Oprettelse af brugerråd, bestyrelse og ansættelse af projektleder: 0,5 år
- Indgås aftale med evt. Københavns Ejendomme om leje af egnede lokaler: 0,5 år
- Ombygning/istandsættelse/etablering af lokaler og faciliteter. Ansættelse af kreativ leder og vicevært: 1 år

Der skal oprettes et brugerråd, med lokal forankring og en bestyrelse til at drive projektet fremad

Der skal ansættes 1 projektleder til at løbe projektet i gang. Minimum 2 år.

Der findes i samråd med Københavns Ejendomme en egnet grund og bebyggelse til projektet og der aftales en rimelig husleje/huslejetilskud.

Økonomi

Anlæg- eller etableringsomkostninger, herunder reovering af ejendom, vil være afhængig af det hvilken ejendom, det er mulig at etablere sig i.

Drift:

350.000 kr. til drift af ejendommen herunder dagrenovation (alt efter ejendommens stand etc.)

2.500.000 kr. til lønudgifter til personale inkl. overhead

150.000 kr. – 1.000.000 kr. til udgifter til arrangementer og aktiviteter

- 3 – 3.850.000 mio. kr. i alt udgifter til drift årligt (anslået)

13. Forslag: Jobskabelse for unge

Udviklingsprincip: En inkluderende, kompetent og social ansvarlig bydel

Beskrivelse og formål

Nørrebro Lokaludvalg ønsker, at der afsættes midler til en lokal jobkonsulent som forankres lokalt i Børne- og ungdomsforvaltningens lokale indsats. På Nørrebro har vi bl.a. i forbindelse med Haraldsgadekvarterets Områdeløft positive erfaringer med ansættelse af en lokal jobkonsulent, hvis formål er at opsøge, rådgive og guide lokale virksomheder til at ansætte flere i både jobtilskud, praktik- og ordinære job. Jobkonsulentens opgave vil i dette projekt primært være, at der gøres en særlig indsats for, at bydelens unge mellem 17-27 år kommer i uddannelse, praktik eller arbejde gennem en vejledende og koordineret dialog med den lokale jobkonsulent. Projektet tænkes gennemført som et 3-årigt forsøgsprojekt.

Indsatsen har en række formål:

- At flere af bydelens unge kommer i job eller uddannelse.
- At de unge uden job eller uddannelse får flere og bedre tilbud om at komme videre i deres liv.
- At øge antallet af job- og praktikpladser.

Sammenhæng med andre projekter

Nørrebro er et udsat byområde. Københavns Kommune har udviklet en Politik for udsatte byområder, som gennem både sociale og fysiske indsatser ønsker at fremme den socialt bæredygtige by. Blandt indsatser om bla. folkeskolen, tryghed og fysiske forbindelser er det 4. og sidste indsatsområde: Lige muligheder for job. Denne indsats ønsker Nørrebro Lokaludvalg at bakke op om gennem et lokalt fokus på at få bydelens unge i job. Projektet er ligeledes i tråd med Københavns Kommunes Erhvervsstrategi om øget vækst og beskæftigelse.

Realisering af projektet

Projektet skal realiseres under Beskæftigelse- og Integrationsforvaltningen i samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Tidsplan:

- Kan igangsættes, så snart der er afsat midler.

Økonomi

- 1.500.000 kr. til projektlederløn til 3 årsværk.

UDKAST

14. Forslag: Flere strøggader i bydelen

Udviklingsprincip: Bedre forhold lokalt for handel og virksomheder

Beskrivelse og formål

Nørrebro Lokaludvalg ønsker at skabe gode rammer for et lokalt og aktivt handelsliv, for at styrke bylivet, skabe arbejdspladser i bydelen og bidrage til en miljøvenlig afvikling af handelslivet ved at mindske behovet for at køre langt efter varer.

De gode rammer for handelslivet skal forbedres gennem etablering af nye attraktive strøggader, som kan fungere som Blågårdsgade og Jægersborggade gør det idag. Strøggaderne skal indeholde attraktive byrum med opholdsmuligheder, grønne omgivelser og forbedrede forhold for gående og cyklister. Det er ønsket at man ved disse tiltag kan styrke de helt lokale centre i bydelen og herigennem etablere et tværgående bylivsnetværk, som binder bydelen sammen på tværs og som kobler sig op på bydelens hovedfærdselsåre; Nørrebrogade, således denne også styrkes som attraktiv handelsgade.

Nørrebro er en tæt bydel bestående af mange mindre kvarterer og lokale identiteter. Nørrebro Lokaludvalg støtter op om det særlige handelsliv, der i større eller mindre grad findes netop der i det enkelte kvarter, som vi fx ser det i:

- Ægirsgade
- Elmegade
- Rantzausgade
- Griffenfeldsgade

Derfor ønsker Nørrebro Lokaludvalg at styrke denne udvikling gennem etablering af strøggader i alle bydelens kvarterer.

De fysiske ændringer, som anlæggelsen af en strøggade vil medføre i gaderne, skal bygge på den lokale identitet og udvikles med de lokale aktører. Udviklingen i Jægersborggade er et godt eksempel på en succesfuld omdannelse, der har været med til at styrke handelslivet og den lokale identitet. Det er lokaludvalgets opfattelse, at de lokale kræfter i Jægersborggade har været

afgørende for at udviklingen har været så positiv. Derfor er det vores ønske at lokalområdet inddrages mest muligt i den konkrete omdannelse. Enten ved at bygge videre på de processer, der nogle steder allerede har fundet sted/eller gennem en bred lokal dialog, der hvor der startes på en frisk.

Det afgørende for denne udvikling er, at de trafikale rammer for strøggaderne, tilrettelægges således, at trafikken dels ikke fungerer som en barriere for den handlende og dels sikrer en høj tilgængelighed. Herigennem er det muligt at skabe aktive strøggader, hvor det både er let at transportere varer til og fra butikkerne og attraktivt at opholde sig. Det er Nørrebro Lokaludvalgs holdning, at begge parametre er afgørende for at styrke handelslivet.

Vi ønsker Elmegade anlagt i tråd med det nuværende projektforslag som er udarbejdet af Rambøll og Polyform for Københavns Kommune. Som en forløber for dette, ønsker Lokaludvalget at afprøve muligheden for at lukke Elmegade for biltrafik, for på baggrund heraf at vurdere trafikpåvirkningerne for hele det omkringliggende kvarter.

Elmegade har allerede idag et unikt handels-, café- og byliv både om dagen og om aftenen, men på grund af gadens smalle fortove foregår ophold i gaden i dag på trafikens betingelser. En omlægning til strøggade vil udvide opholdsmulighederne og skabe bedre rammer for gadens beboere, handlende og besøgende. Erfaringerne fra omlægningen af Blågårdsgade viser at det er muligt gennem omlægning til strøggade at skabe et levende og dynamisk byrum med plads til beboere, handlende og besøgende.

Omlægning af Elmegade til strøggade vil skabe muligheder for at lave Lokal Afledning af Regnvand (LAR), både omkring pladسدannelserne, med regnvandsbede i kombination med træer, og ved at opsamle regnvand fra nedløbsrør til regnvandsbede langs gaden, kombineret med en faskine til nedsivning i regnvandsbede vil gaden få tilført en tiltrængt begrønning.

Sammenhæng med andre projekter

Denne indsats bakker fuldt ud op om Københavns Kommunes Fodgængerstrategi, hvor både et attraktivt gå miljø og et levende handelsliv er i fokus. Det er initiativer som dette, der efter Nørrebro Lokaludvalgs mening, vil bidrage til at virkeliggøre Københavns Kommunes vision om at gøre København til en Metropol for mennesker, hvor flere bliver længere i byens rum. Integration

af lokal afledning af regnvand i omdannelsen vil yderligere bidrage til at realisere Københavns Kommunes Klimatilpasningsstrategi og forbedre rammerne for den biologiske mangfoldighed, som er beskrevet i Københavns Kommunes strategi – Plads til naturen.

Realisering af projektet

Projektet realiseres under Teknik- og Miljøforvaltningen.

Tidsplan for etablering af hver strøggade:

- Program og borgerinddragelse: 0,5 år
- Arkitektkonkurrence: 1 år
- Projektering og anlæg 2 år

Projektets endelige udformning skal afgøres på baggrund af en længere forsøgsordning med Elmegade lukket for trafik, som dokumenterer trafikpåvirkningerne i kvarteret. Herefter skal der i tæt samarbejde med de handelsdrivende, Miljøpunkt Nørrebro og beboerne omkring kvarteret, udarbejdes en detaljeret plan for trafikken og byrummet i Elmegade med henblik på anlæg.

Nørrebro Lokaludvalg foreslår at der etableres strøggader 4 steder i bydelen:

- i Rantzausgade,
- Elmegade og
- på dele af Ægirsgade.
- Griffenfeldsgade

Økonomi

Det allerede eksisterende projektforslag "Trafik og Byrumsplan for Elmegade" fra september 2010 er der kalkuleret med en pris på 5.249.300 kr. for omdannelsen af Elmegade. Det er på baggrund heraf at de andre priser er fastsat.

5.249.300 kr. Etablering af strøggade på Rantzausgade.

1,5-3 mio. kr. Etablering af regnbede.

5.249.300 kr. Etablering af strøggade på Elmegade

1,5-3 mio. kr. Etablering af regnbede

5.249.300 kr. Etablering af strøggade på dele af Ægirsgade

1,5-3 mio. kr. Etablering af regnbede

5.249.300 kr. Etablering af strøggade på dele af Griffenfeldsgade

1,5-3 mio. kr. Etablering af regnbede

Den samlede pris for anlæg af 4 strøggader med lokal afledning af regnvand vil i så fald være mellem:

- 26.997.200 mio kr- 32.997.200 mio. kr.
- Drift: 500.000 kr. pr byrum årligt.

15. Forslag: Kvartersmanager på Nørrebrogade

Beskrivelse og formål

Nørrebro Lokaludvalg ønsker at styrke det lokale handelsliv på Nørrebro. Derfor ønsker vi at ansætte en kvartersmanager i en forsøgsperiode på 2 år med henblik på permanent finansiering af Handelsforeningen.

Det skal være attraktivt at handle på Nørrebro. Samtidig ønsker Nørrebro Lokaludvalg at fremme tiltag, der gør det nemt og let for erhvervsdrivende og beboere på Nørrebro at vælge miljørigtige løsninger.

Kvartersmanagerens opgave bliver derfor at fremme miljø rigtige tiltag, netværk på tværs af handelslivet, fælles kampagner og styrke Nørrebros image, som bæredygtig handelsgade.

Befolkningstætheden medfører et stort kundegrundlag på Nørrebro, og bør udnyttes bedst muligt til at sikre det lokale erhvervslivs udvikling. I flere tyske byer har man gode erfaringer med at engagere en kvartersmanager, der udfører opgaver såsom markedsanalyser og fælles markedsføring. Her er det helt afgørende, at der er en person til at varetage direkte kontakt med butiksejerne. Da den enkelte forretningsdrivende ofte er udfordret af lange arbejdsdage, kan det være umuligt at engagere sig i handelsstandsforeninger eller andre interessenetværk, som kan styrke den enkeltes marketingsbetingelser. Med et forsøgsprojekt som en kvartersmanager på Nørrebro kan det eventuelt afprøves, hvad koordinerede forbrugsanalyser eller markedsføringstiltag eksempelvis betyder for netværket og den lokale erhvervsdrivendes vækstbetingelser. Kvartersmanageren vil også kunne bidrage til at få fælles initiativer, som julepynt i gaden, op at stå.

Én af kvartersmanagerens centrale opgaver er at realisere en Ladcykelorganisation:

Det er en bæredygtig måde at transportere varer via ladcykler. I gamle dage havde man svajere. For nogle år siden havde vi en udbringningsordning af varer til ældre (Handelstandens Indkøbsordning). Nu er Nørrebrogade lukket for gennemkørende trafik. Det er derfor oplagt at en del af varetransporten kan flyttes over på ladcykel. Det lokale håndværker firma Logik og co. praktiserer det allerede i et vist omfang.

Etablering af en ladcykel-organisation, som dækker Nørrebro (og evt. Bispebjerg) kan

- bringe varer ud til ældre, som er visiteret til Indkøb af Kommunen
- bringe varer ud til alle, som ønsker at få leveret varer mod betaling
- udbringningsordning af større varer
- fælles ladcykler og ladvogne til transport af varer til butikkerne

Det er Nørrebro Lokaludvalgs målsætning at der etableres en central, hvor folk kan ringe ind og gerne en internet-side, hvor ydelserne kan bestilles.

Baggrunden for at etablere en ladcykelorganisation er at ældre får visiteret hjælp til indkøb og alle kan komme ud for at blive immobil i en periode, hvor man kan have brug for at få leveret varer. Der er også større indkøb, hvor man ikke selv kan transportere ens indkøb hjem gående eller på ens cykel, og hvor man er nødt til at få butikken til at levere eller tage en taxa.

Sammenhæng til andre projekter

Erhvervsudvikling i Teknik- og Miljøforvaltningen har sat gang i initiativet om at løfte strøggaderne i Københavns Kommune og projektforslaget falder i tråd med dette initiativ.

Arbejdet med at udvikle det lokale handelsliv er ligeledes i tråd med Københavns Kommunes erhvervsstrategi, Gang i København, som handler om både at skabe et rigt byliv og handelsliv.

Et attraktivt og varieret handelsliv lokalt værdsættes af mange. Det har vi set gennem udviklingen i Jægersborggade, som er blevet et trækplaster ikke blot for Nørrebroerne, men for hele byen. Et rigt udbud af handelsmuligheder i nærområdet kan være med til at forhøje livskvalitet for den enkelte beboer. En styrkelse af det lokale handelsliv vil derfor bidrage til at realisere Københavns Kommunes strategi, Metropol for mennesker.

Gennemførelsen af Nørrebrogades 2. etape er igangsat. Det vil derfor være nødvendigt at bygge videre på den dialog, som de erhvervsdrivende har haft med kommunen i den sammenhæng, når arbejdet med Kvartermanageren skal forberedes.

Realisering af projektet

Projektet skal realiseres under Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Erhvervscenter.

Tidsplanen:

- I dialog med de lokale forretningsdrivende skal der formuleres konkrete forslag til et fælles udgangspunkt for Kvartermanageren i samarbejde med Københavns erhvervscenter: 0,5 år
- Proces omkring ansættelse af Kvartermanager: 0,5 år.

2 årig forsøgsperiode

- 1.2 mio til løn i 2 år
- 100.000 aktivitets- og kampagne pulje

UDKAST